Ба Шурои диссертатсионии
6D.KOA-016 назди Донишгоҳи
аграрии Тоҷикистон ба номи
Ш. Шоҳтемур (734003, ш.Душанбе, х.
Рӯдакӣ, 146, E-mail: olimov-1976@mail.ru

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қаландаров Илҳомҷон Эмомназарович дар мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.6. Иқтисодиёти соҳаи кишоварзӣ пешбинӣ гардидааст.

Дар шароити муносибатҳои бозорӣ ва рақобати афзоянда масъалаи ҷалб ва истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар соҳаи кишоварзӣ, бахусус дар пахтакорӣ, аҳаммияти махсус пайдо менамояд. Вилояти Хатлон ҳамчун минтақаи асосии истеҳсоли пахта дар ҷумҳурӣ нақши муҳимро дар таъмини ашёи хоми саноат ва рушди иқтисоди миллӣ иҷро мекунад. Аз ин рӯ, омӯзиши роҳҳои баланд бардоштани самаранокии сармоягузорӣ дар хоҷагиҳои пахтакори вилоят аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ хеле муҳим мебошад.

Дар кори мазкур масъалаҳои назариявӣ ва амалии истифодаи сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакор ҳамаҷониба таҳлил гардидаанд. Муаллиф моҳияти иқтисодии сармоягузорӣ, нақши он дар рушди истеҳсолоти кишоварзӣ ва таъсири сармоягузориро ба баланд гардидани самаранокии фаъолияти хоҷагиҳо мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар асоси таҳлил нишон дода шудааст, ки сармоягузорӣ яке аз омилҳои муҳими рушди устувори соҳаи пахтакорӣ ба ҳисоб рафта, ба таҷдиди воситаҳои асосӣ, ворид намудани техника ва технологияҳои муосир, баланд бардоштани ҳосилнокии меҳнат ва афзоиши истеҳсоли маҳсулот мусоидат менамояд.

Дар қисмати таҳлилии кор вазъи кунунии хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон баррасӣ шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки сарфи назар аз мавҷудияти имкониятҳои васеи истеҳсолӣ, дар фаъолияти аксари хоҷагиҳо мушкилоти муайян ҷой доранд. Аз ҷумла, фарсудашавии техникаи кишоварзӣ, норасоии захираҳои молиявӣ, маҳдуд будани дастрасӣ ба қарзҳои имтиёзнок, истифодаи нокифояи технологияҳои муосир ва сатҳи

пасти инфрасохтори истеҳсолӣ ба рушди соҳа таъсири манфӣ мерасонанд. Дар чунин шароит ҷалби сармоягузории дохилӣ ва хориҷӣ метавонад барои ҳалли мушкилоти мавҷуда заминаи мусоид фароҳам оварад.

Яке аз бартариҳои муҳимми таҳқиқот дар он мебошад, ки муаллиф самтҳои асосии истифодаи самараноки сармоягузориро муайян намудааст. Аз ҷумла, зарурати сармоягузорӣ ба хариди техника ва таҷҳизоти муосир, рушди шабакаҳои обёрӣ, беҳтар намудани сифати тухмӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои каммасраф ва истифодаи дастовардҳои илмӣ-тадқиқотӣ асоснок карда шудааст. Муаллиф таъкид менамояд, ки истифодаи мақсадноки сармоягузорӣ метавонад боиси афзоиши ҳосилнокии пахта, кам гардидани хароҷоти истеҳсолӣ ва баланд шудани рақобатпазирии маҳсулоти ватанӣ гардад.

Дар раванди таҳқиқот ба омилҳои таъсиррасон ба самаранокии сармоягузорӣ низ диққати махсус дода шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки натиҷаи ниҳоии сармоягузорӣ на танҳо аз ҳаҷми маблағгузорӣ, балки аз тарзи идоракунӣ, дараҷаи тахассуси кормандон, сифати банақшагирии фаъолияти истеҳсолӣ ва истифодаи оқилонаи захираҳо вобастагӣ дорад. Аз ин рӯ, баланд бардоштани сатҳи дониш ва малакаи роҳбарон ва мутахассисони соҳа ҳамчун яке аз шартҳои муҳими истифодаи самараноки сармоягузорӣ арзёбӣ гардидааст.

Ҷиҳати дигари муҳими автореферати диссертатсия дар таҳлили манбаъҳои сармоягузорӣ ифода меёбад. Дар он нақши сармояи хусусӣ, қарзҳои бонкӣ, маблағгузории давлатӣ ва сармоягузории хориҷӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакор баррасӣ шудааст. Муаллиф ба хулоса меояд, ки барои таъмини рушди устувори соҳа бояд механизми самараноки ҳамкории давлат, бахши хусусӣ ва сармоягузорони хориҷӣ такмил дода шавад. Инчунин, муҳайё намудани фазои мусоиди сармоягузорӣ ва пешниҳоди имтиёзҳои иқтисодӣ метавонад ба ҷалби бештари сармоя мусоидат намояд.

Дар автореферати диссертатсия масъалаҳои баланд бардоштани самаранокии иқтисодии истеҳсоли пахта низ ҷойгоҳи муҳим доранд. Муаллиф нишон медиҳад, ки истифодаи технологияҳои муосир ва зиёд

намудани ҳаҷми сармоягузорӣ ба навсозии истеҳсолот имконият медиҳад, ки ҳосилнокии замин баланд гардида, сифати маҳсулот беҳтар шавад. Ин омилҳо дар навбати худ ба зиёд гардидани даромади хоҷагиҳо ва беҳтар шудани сатҳи зиндагии аҳолии деҳот мусоидат менамоянд.

Аз нуқтаи назари илмӣ, автореферати диссертатсия дорои аҳамияти назаррас мебошад. Дар он назарияҳои марбут ба сармоягузорӣ ва рушди иқтисодиёти кишоварзӣ ҷамъбаст гардида, хусусиятҳои истифодаи онҳо дар минатақаи Хатлон таҳлил шудаанд. Хулосаҳо ва пешниҳодҳои пешниҳодгардида ба натиҷаҳои таҳлил асос ёфта, метавонанд ҳамчун замина барои таҳқиқоти минбаъдаи илмӣ истифода шаванд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот низ хеле калон мебошад. Тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд аз ҷониби мақомоти давлатӣ, сохторҳои идоракунии соҳаи кишоварзӣ, хоҷагиҳои деҳқонӣ ва дигар субъектҳои иқтисодӣ барои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти истеҳсолӣ истифода шаванд. Татбиқи онҳо ба беҳтар шудани нишондиҳандаҳои иқтисодӣ ва молиявии хоҷагиҳои пахтакор мусоидат хоҳад кард.

Услуби навишт ва тарзи пешниҳоди мавод ба талаботи корҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад. Мавод бо пайдарпайии мантиқӣ баён гардида, байни қисматҳои алоҳидаи таҳқиқот робитаи зич мавҷуд аст. Истифодаи маълумотҳои таҳлилӣ, хулосаҳои илмӣ ва пешниҳодҳои амалӣ арзиши таҳқиқотро боз ҳам баландтар намудааст.

Дар маҷмӯъ, мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон» муҳим ва мубрам буда, масъалаҳои воқеии рушди иқтисодиёти аграриро инъикос менамояд. Муаллиф тавонистааст ҳадаф ва вазифаҳои гузошташударо иҷро намуда, роҳҳои баланд бардоштани самаранокии сармоягузорӣ ва рушди соҳаи пахтакориро пешниҳод намояд.

Сарфи назар аз арзиши баланди кори илмӣ, қайд намудани баъзе камбудиҳо зарур аст:

1. Дар автореферат баъзе ҷадвалҳо таҳлили нишондиҳандаҳо метавонист муфассалтар бошад.

2. Муаллиф ҳангоми таҳлили омилҳои берунаи таъсиррасон ба рушди пахтакорӣ метавонист васеътар пешниҳод намояд.

Дар хулоса ва пешниҳодҳо натиҷаҳои асосии таҳқиқоти гузаронидашудаи муаллиф дарҷ карда шудааст .

Умуман метавон хулоса намуд, ки муаллиф аз лиҳози илмӣ, хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон дар автореферати кори диссертатсионӣ ба мақсади гузошташуда ноил гашта аст.

Бо дарназардоштаи гуфтаҳои боло ба хулосае омадан мумкин аст, ки автореферати диссертатсияи Қаландаров Илҳомҷон Эмомназарович дар мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон», дар сатҳи баланди илмӣ иҷро шуда, ба талаботҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Муаллифи диссертатсия Қаландаров Илҳомҷон Эмомназарович барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.6. Иқтисодиёти соҳаи кишоварзӣ сазовор мебошад.

Тақризиҳанда:
д.и.и., профессор Ашуров И. С.

Имзои д.и.и., профессор Ашуров И. С.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо,
коргузорӣ ва корҳои махсуси АИДНПҶТ Насурдинзода А. Н.

Суроғаи муассиса:
734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, ноҳияи Исмоили Сомонӣ, кӯчаи Саид Носир, 33, Тел: (+992) 985 56 65 66, +992(37) 224-17-86

«10» 06 2026